

Nationalmuseum lurar ögat till aha-upplevelser

Publicerad 2008-09-25 11:06

Foto: Fredrik Wretman "Looking for Alice Fine", Fredrik Wretman.

Den grekiska konstnären Zeuxis som levde på 400-talet f Kr målade vindruvor så verklighetstroget att fåglarna kom flygande för att picka på dem. Det är det tidigaste kända exemplet på Trompe l'oeil – "att lura ögat" – berättar Karin Sidén, som är forskningschef på Nationalmuseum och ansvarig för utställningen "Lura ögat – fem seklers bländverk" som öppnar i dag.

INFO

"Lura ögat" öppnar i dag, torsdag 25 september på Nationalmuseum, Södra Blasieholmshamnen, t Kungsträdgården och visas t o m den 11 januari 2009.

Begreppet "Trompe l'oeil" myntades år 1800 apropå ett porträtt av Louis-Léopold Boilly som målat också tavelglasets med en stor spricka.

– Gränsen mellan Trompe l'oeil och ett skickligt utfört stilleben är flytande, säger Karin Sidén, när hon visar runt under arbetet med utställningen.

– När det gäller Trompe l'oeil är syftet att bedra, ofta genom att skapa en tredimensionell effekt så att något föremål ser ut som om det var på väg ut ur tavlan. Det kan också handla om verk som imiterar andra konstnärliga tekniker, som reliefer av marmor och brons som vid närgånget betraktande visar sig vara utförda i olja på duk. Meningen är att det skall väcka vår lust att ta på verket. Man skall bli lurad, men inte mer än att det blir lustfyllt och ger en aha-upplevelse, säger Karin Sidén.

Trompe l'oeil-genren har då och då setts över axeln, som något ytligt och effektsökande. Redan Platon ondgjorde sig över att konstnärer ägnade sig åt bländverk i stället för andliga djup. Det är en reservation som stått sig genom historien. Samtidigt har strävan efter att lura ögat ständigt gjort sig påmind inom åtskilliga områden, som måleri, skulptur, arkitektur, trädgårdskonst, inredningskonst, foto, videokonst och i digitala tekniker.

– Vår ambition är att visa exempel på Trompe l'oeil från renässansen till den samtida konsten idag, med nya media och nya tekniker, säger Karin Sidén.

– Modernisterna såg illusionsmakerier som något förkastligt, men så ser vi det inte i vår postmoderna tid, säger Karin Sidén. Tvärtom, de ger upphov till frågor som rör gränsen mellan fiktion och verklighet, längtan efter det onåbara, och frågor om hur mottagliga vi är för olika intryck, säger Karin Siden, som också skrivit i katalogen om "Cornelis Gijsbrechts – bländverkets mästare". Flera av hans verk från 1600-talets andra hälft har en central plats i utställningen.

Calle Pauli
calle.pauli@pastan.nu

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.